

Christina Busck

KULTUR

Kulturredaktörer: Christina Busck, 0650-355 49, 070-650 95 21 • E-post: kultur@ht.se • Fax: 0650-355 60

En äventyrare på Pallars

Författaren Axel Odelberg besökte Helsinge Kulturförening och Pallars i Älvkarhed för att berätta om äventyraren Sven Hedin.

ÄLVKARHED

Helsinge Kulturförening avslutade på måndagskvällen sina sommarföredrag på Pallars i Älvkarhed, Alf-ta. Den gamla köpmangården slog upp dörarna för ett fyrtiotal nyfikna besökare och för kvällens föredrag stod journalisten och författaren Axel Odelberg – aktuellt med en biografi över äventyraren Sven Hedin.

Som en av de sista stora upptäcktsresandena var Hedin en världsstjärna. Tung av medaljer och titlar, stolt froterande sig med maktens män. Men framför allt på väg in bland världskartans tomma, vita fläckar med organiserandets och kartläggandets penna viftande i handen.

I dag kopplar många samman Hedin med hans politiska snedsteg, nazistsympatier och ofta i vinden vändande kapp. Visst har berättelsen om Hedin ibland förenklats till en hjältes uppgång och fall, men materialet kring denna Centralasiens erövrare är så gediget och omfattande att där rör sig världar av fascinerande historier.

Axel Odelberg vet, han har dykt ned i materialet och i våras släppte hans biografi över Hedin: "Äventyr på riktigt", en bok omtyckt av såväl kritiker som övrig publik. På gården Pallars be-

gränsade han sitt föredrag till berättelsen om Hedin och det gyllene templet. Ett snitt ur boken som en mycket intresserad publik fick ta del av.

Jakten på det gyllene templet inleddes 1928 i Mongoliets dåvarande huvudstad, Urga. Där fattade Hedin tycke för stadens buddistiska tempel, hotade av nedläggning och sönderfall. Han beslutade att strida för deras bevarande. Med hjälp från den svenska staten och en amerikansk affärsmogul fick Hedin finansiering för att köpa ett tempel och frakta det till Sverige. Här skulle templet med det gyllene taket stå pall för tidens tand medan så många andra vittrade bort och försvann. Det blev inte riktigt så.

Odelbergs föredrag lockade till både skratt och medlidande med Hedin som i tider av ekonomisk depression, krig och politiska omvälvningar fick se sina planer gå i stöpet. Man blev utestängda ur Mongoliet men fann ett slitet tempel norr om Peking som Hedin inte fick köpa men beslutade sig för att kopiera – bit för bit. Ett omfattande arbete som visade sig kosta pengar och tid när ingetdera fanns till förfogande. Turerna blev många och kostade i såväl svett som riksdaler.

I dag ligger fortfarande

Axel Odelberg besökte Helsinge Kulturförening på gården Pallars i Älvkarhed för att berätta om äventyraren Sven Hedin.

FOTO: PETRUS ÖHMAN

de tusentals delarna nedpackade i lådor någonstans i Sverige. 30 900 bitar enligt tidningen Ljusnan i en artikel från 1933. Originalen står kvar i Kina: renoverat, välbesökt och på Unescos världsarvslista.

Trots att historien om detta nederlag kanske också är symbolisk för Hedins resa från högt aktad hjälte till utstött persona non grata ville Odelberg betona vikten av det vetenskapliga arbetet Hedins livsprojekt innebar. Efter föredraget var publikens frågor många, och ytterligare dör-rar till Hedins livshistoria öppnades på glänt.

Därpå serverades fika och Odelberg signerade böcker. Arrangörerna Nina Östman och Anders Jansson sammanfattade före-

En intresserad publik följde berättelsen om Sven Hedin och det gyllene templet.

ningens kulturmandagar som en succé, och berättade om planer på kommande filmvisningar i Långhed. Om detta lär vi snart få höra

mer. Tills dess finns en gedigen biografi över en ständigt fascinerande Sven Hedin att tillgå den nyfikne.

PETRUS ÖHMAN

Filmaren Erik Eriksson från Näsberg, som avled i oktober 2005, har själv blivit föremål för en film av Jonas Sima.

ARKIVFOTO:
CHRISTINA BUSCK

Film om Erik Eriksson på festival

BÅSTAD. "Filmaren i Storskogen", Jonas Simas nyfilm om hälsingefilmaren Erik Eriksson, är inbjuden till Lilla Filmfestivalen i Båstad som börjar i dag, onsdag. Båstadsfestivalen startades av Bo Widerberg och togs över av Stefan Jarl. I år är festivaltemat svensk dokumentärfilm.

Jonas Sima har för SVT porträtterat Erik Eriksson, skogarbetaren från Näsberg mellan Kors-krogen och Los som blev filmskapare och hann göra cirka 130 filmer – i dag en ovärderlig filmskatt som tagits om hand av Ljusdalsbyg-gdens museum.

Filmen kommer också att visas på Folkets hus i Hudiksvall i samband med "Kulturskymning" den 16 augusti. I vinter visas filmen i SVT.

Kammarmusikfestival i Sandviken

SANDVIKEN

Sandvikens kammarmusikfestival är en årlig höjdpunkt för alla som älskar klassisk musik. Med start på onsdagen drar årets upplaga igång med många internationella namn bland de medverkande i Sandvikens gamla baptistkyrka, numera omdöpt till Drottningen.

Årets upplaga är den 23:e i ordningen, och kanske den sista om det går som kammarmusikföreningens ordförande Elisabeth Harr befarar.

– Ja, Sandvikens kommun brukar säga att kammarmusiken är så värdefull för kommunen, men de har halverat bidraget, säger hon.

Trots pessimismen för framtiden gläds hon över årets festival som har en ovanligt stor internationell andel musiker. Bland de deltagande finns den unga spanska stråkkvartetten Quirogakvartetten, violinisten Philippe Graf-fin från Frankrike, Konstantin Bogino, rysk pianist och likaledes ryska sopranen Miomira Vitas.

Elva klassiska konserter, varav två för barn, står på programmet och verk av idel kända klassiska kompositörer kommer att tolkas av både unga nyutbildade musiker i årets masterclass som svenska och utländska proffs.

Konstnärliga ledare sedan

många år är flöjtisten Tobias Caron och pianisten Mats Widlund. Presentatör är Elisabeth Husmark och invigningskonserten inleds med tal av landshövding Barbro Holmberg.

Sandvikens kammarmusikförening drar liksom Musik Gävleborg med flera ett tungt lass i arbetet inför och under festivalen, men när musikerna är på plats och konserterna drar igång är allt värt slitet, tycker Elisabeth Harr.

– Det som är speciellt med Sandvikens kammarmusikfestival är att musikerna stannar hela festivalen, umgås socialt och spelar tillsammans, säger Elisabeth

Den unga spanska stråkkvartetten Quiroga medverkar vid Sandvikens kammarmusikfestival som inleds i dag, onsdag.

FOTO: MUSIK GÄVLEBORG

Harr, som själv ser fram emot att träffa alla trevliga människor. De fyra festivaldagarna brukar

locka uppåt 1 300 besökare.

CHRISTINA BUSCK